

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

ابدال یا پیشکاران امام زمان

علیہ السلام

محمد جواد مروجی طبسی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ابدال یا پیشکاران امام زمان علیه السلام

نویسنده:

محمد جواد مروّجی طبسی

ناشر چاپی:

ماهنامه کوثر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	..... فهرست
۶	..... ابدال یا پیشکاران امام زمان علیه السلام
۶	..... مشخصات کتاب
۶	..... مقدمه
۶	..... مدخل
۶	..... ابدال کیانند؟
۷	..... کدام نظر، صحیح تر است؟
۷	..... ابدال چند نفر هستند؟
۸	..... ابدال چه ویژگی هایی دارند؟
۸	..... از کدام ملّیت و در کجا زندگی می کنند؟
۹	..... آیا می توان جزو ابدال بود؟
۹	..... پاورقی
۹	..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

ابدال یا پیشکاران امام زمان علیه السلام

مشخصات کتاب

نویسنده: محمدجواد مروّجی طبسی

ناشر: ماهنامه کوثر

مقدمه

ابدال یا پیشکاران امام زمان (عج)

دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست
گفتم که یافت می نشود، گشته ایم ما گفت آنچه یافت می نشود، آنم آرزوست

مدخل

بر اساس برخی روایات و احادیث اسلامی، گروهی از مردم جزو «ابدال» هستند؛ یعنی آنهایی که هرگز زمین از وجود پربرکشان خالی نمی ماند. بدین جهت، برخی می پرسند که اینان چه کسانی هستند، چند نفرند، از کدام شهر و دیار می باشند، ویژگی های آنان کدام است، در کجا زندگی می کنند، و آیا در زمان غیبت امام مهدی علیه السلام نقشی دارند یا نه؟

ابدال کیانند؟

در این که ابدال چه کسانی هستند، نظرها متفاوت است که ذیلاً اشاره می شود:

۱. جانشینان پیامبران یک نظر این است که ابدال، اوصیا و جانشینان پیامبران هستند، که پس از آنها زندگی می کردند! خالد بن هیشم فارسی گوید: به امام رضا علیه السلام عرض کردم: مردم گمان دارند که در روی زمین گروهی به نام ابدال وجود دارند، اینان کیانند؟ حضرت در پاسخ فرمود: «راست گفتند، منظور از ابدال، همان اوصیا و جانشینان هستند که خداوند پس از مرگ و رحلت هر پیامبری، آنها را بدل و جانشین او قرار می دهد تا این که به حضرت محمد صلی الله علیه و آله آنها را خاتمه داد.» ۲. امامان معصوم علیهم السلام عقیده دیگر این است که منظور از ابدال، امامان معصوم هستند. محدّث بزرگوار، شیخ عباس قمی می نویسد: «از دیگر روایات نیز به دست می آید که منظور از ابدال، امامان معصوم هستند.» ۳. یاران خاصّ امامان به باور عدّه ای ممکن است ابدال بر گروهی از یاران خاص و مقرب امامان معصوم اطلاق شود. چنانچه محدّث بزرگوار به این موضوع اشاره کرده و می فرماید:

«نیز احتمال دارد که یاران خاصّ امامان معصوم باشند.» ۴. گروهی از صالحین نظریه بعدی این است که ابدال گروهی از صالحان هستند که هرگز زمین از وجود آنها خالی نمی گردد. چنانچه علّامه طریحی در این باره می نویسد:

«الأبدال قوم من الصّالحین، لا تخلو الدّنيا منهم، اذا مات واحداً بدّل الله مكانه آخر؛ ابدال گروهی از مردم صالح و نیکوکاری هستند که هرگز زمین از وجود آنان خالی نمی گردد، و هرگاه یکی از آنها بمیرد، خداوند فرد دیگری را به جای او قرار می دهد.» ۵. پیش خدمتان امام زمان علیه السلام احتمال پنجم این که ابدال بر گروهی از پیشکاران امام زمان علیه السلام اطلاق می شود که در زمان غیبت آن حضرت بوده و هرگاه یکی از این افراد از دنیا برود، دیگری جای او را می گیرد. چنانچه علّامه مجلسی از امام

محمد باقر علیه السلام نقل کرده که فرمود:

«لابد لصاحب هذا الأمر من عزله و لابد في عزلته من قوة و ما بثلاثين من وحشة؛ به ناچار برای صاحب این امر غیبتی هست و در آن غیبت قدرت و قوتی برای او لازم است که در آن زمان به وسیله سی نفر از همراهان، از وحشت و تنهایی بیرون می آید.»

کدام نظر، صحیح تر است؟

گرچه با تعدد نظرات و احتمالات نمی توان جزم به یک احتمال بخصوص پیدا کرد اما برخی شواهد و مؤیدها وجود دارد که با ضعیف بودن برخی از این احتمال ها، برخی دیگر از قوت بیشتری برخوردار خواهد بود. «ابدال» نه جانشینان پیامبران هستند و نه امامان معصوم، اگرچه احتمال می رود که امامان باشند؛ چرا که اگر احتمال اول را بپذیریم، امام رضا علیه السلام در پاسخ فرمود: «خداوند آنها را به حضرت محمد صلی الله علیه و آله ختم داد». و این روایت با روایتی که می گوید: «زمین هرگز از وجود اینان خالی نمی گردد.» سازش ندارد. و همچنین با روایاتی که پیامبر صلی الله علیه و آله در اوصاف اینان بیان فرموده، تنافی دارد. و احتمال دوم نیز بعید است؛ چرا که امام رضا علیه السلام چنین چیزی را از خود دفع کرد و فرمود: «منظور، جانشینان پیامبران بوده که آنها را به حضرت محمد صلی الله علیه و آله خاتمه داد.» و اینجا گرچه احتمال دارد که تمام معصومین را شامل شود؛ چرا که جانشینان پیامبر هستند ولی اولاً در هیچ روایتی عدد دوازده نیامده تا بر امامان معصوم مطابقتی داشته باشد، ثانیاً در بین افراد عده ای زن آمده که با امامان نیز سازگاری ندارد و ثالثاً این عده باید از نظر علم و فضیلت و رتبه، همپای معصومین باشند تا در کنار آنان قرار گرفته باشند. در حالی که به نظر ما در عالم خلقت هیچ کس به رتبه وجودهای مقدس معصومین علیهم السلام نمی رسد. مرحوم محدث قمی با ابراز تردید از این که شامل امامان معصوم علیهم السلام باشد، فرموده:

«در دعای روایت شده از ام داود که از امام صادق علیه السلام - در نیمه رجب - وارد شده، دلالت دارد که ابدال غیر از امامان هستند، اگرچه صراحتی در این خصوص ندارد و ممکن است حمل بر تأکید باشد.» و دعای مورد نظر این است که حضرت می فرماید: «اللهم صل على الأبدال و الأوتاد و السیاح و العباد و المخلصین و الزهاد و أهل الجد و الاجتهاد و اخصص محمداً و أهل بیته بأفضل صلواتك و أجزك کراماتك». بعید نیست احتمال پنجم با عنایت به روایت امام محمد باقر علیه السلام - که در این خصوص نقل گردید - تقویت شود؛ یعنی ابدال همان گروه سی نفری پیش خدمتان امام عصر هستند که تا روز ظهور، هر یک از این عده کم شود، خداوند شخص دیگری که اوصاف و ویژگی های معینی را داشته باشد، به خدمت امام مهدی علیه السلام بگمارد.

ابدال چند نفر هستند؟

اما این که ابدال چند نفر هستند، باید گفت: در بین روایات، اختلاف هست و تعداد آنها بین سی تا هشتاد نفر بیان شده است که در اینجا به آن روایات می پردازیم:

۱. سی نفر - احمد بن حنبل در مسند خود از عباد بن الصّامت، از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل کرده که فرمود: «الأبدال فی هذه الامّة ثلاثون مثل ابراهیم خلیل الرّحمان - عزّ و جلّ - کلّمات رجل، أبدل الله تبارک و تعالی مکانه رجلاً؛ ابدال در این امت سی نفر هستند، همانند حضرت ابراهیم خلیل الرّحمان و هر یک از اینان که بمیرد، خداوند فرد دیگری را جایگزین می کند.» ۲. چهل نفر - طبرانی در المعجم الکبیر از ابن مسعود، از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می کند که فرمود: «لا يزال اربعون رجلاً من امتی قلوبهم علی قلب ابراهیم يدفع الله بهم عن أهل الأرض یقال لهم الأبدال؛ پیوسته چهل نفر هستند که قلبشان همانند قلب ابراهیم است. خداوند به وسیله آنها بلاها را از اهل زمین دور می گرداند که به آنان «ابدال» گفته می شود.» ۳. شصت نفر - مرحوم محدث قمی در سفینه البحار از ثعلبی، از مردی از اهل عسقلان در دیداری که با الیاس داشته، از او می پرسد که ابدال چند نفر هستند؟ حضرت

در پاسخ می فرماید: «شصت نفر می باشند». ۴. هفتاد نفر - فخرالدین طریحی آورده است: «الأبدال قوم یقیم الله بهم الأرض و هم سبعون؛ ابدال گروهی هستند که خداوند به وسیله آنان زمین را بر پا می دارد که تعدادشان هفتاد نفر است.» ۵. هشتاد نفر - در فردوس الأخبار از انس بن مالک نقل شده: «الأبدال أربعون رجلاً و أربعون امرأة، كلما مات رجل منهم أبدل الله مكانه رجلاً، و كلما مات امرأة أبدل الله مكانها امرأة؛ ابدال، چهل نفر مرد و چهل نفر زن هستند، و هر گاه یکی از مردان بمیرد، خداوند مرد دیگری را به جای او قرار می دهد، و هر گاه یکی از زنان بمیرد، زن دیگری را جایگزین می کند.»

ابدال چه ویژگی هایی دارند؟

در کتابهای شیعه و سنی روایاتی وجود دارد که پیامبر صلی الله علیه و آله به چند ویژگی از ویژگی های ابدال اشاره فرموده است:

الف) قلب ابدال همانند قلب ابراهیم است. چنانچه عبادۀ بن الصّامت از پیامبر نقل کرده که فرمود: «الأبدال ثلاثون رجلاً قلوبهم علی قلب ابراهیم علیه السلام». شاید مراد پیامبر صلی الله علیه و آله از این تشبیه، این است که این چند نفر از نظر شدت، صلابت، بردباری و ایستادگی در برابر حمایت از دین خدا همانند حضرت ابراهیم می باشند، که هیچ جریانی نمی تواند آنها را نسبت به دفاع از حریم دین، سست و بی تفاوت کند. ب) سپر بلای انسان ها و از ویژگی های بسیار خوب ابدال این است که خداوند به وسیله این وجودهای مقدّس بلاها را از مردم دفع می کند. چنانچه ابن مسعود از پیامبر نقل کرده که فرمود: «یدفع الله بهم عن أهل الأرض؛ خداوند به وسیله آنها بلاها را از مردم زمین دور می گرداند.» ج) راضی بودن به قضای خداوند سه ویژگی دیگر برای ابدال نقل شده که پیامبر فرمود: «الرضا بالقضاء و الصبر عن محارم الله و الغضب فی ذات الله؛ راضی بودن به حکم و قضای خداوند، پیشه کردن صبر بر محارم خدا - خودداری کردن از آلوده شدن به حرام - و خشمگین شدن برای خدا.» د) مواسات و احسان و عفو و از دیگر مشخصه های ابدال این است که پیامبر فرمود: «یعفون عمّن ظلمهم و یحسنون الی من أساء الیهم و یتواسون فیما آتاهم الله؛ گذشت و عفو می کنند از کسانی که به آنان ظلم کنند، نیکی و احسان می کنند به آنان که در حقشان بدی کنند، ایثار و مواسات می کنند در آنچه که خدای به آنان داده است.» ه) جود و سخا و خیرخواهی همچنین ابن مسعود از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت کرده: «پیوسته چهل نفر از امت من هستند که قلب هایشان همانند قلب حضرت ابراهیم می باشد، خداوند به وسیله آنان - بلاها را - از اهل زمین دور می گرداند که به آنان ابدال گفته می شود.» سپس رسول خدا فرمود: «بدانید که اینان هرگز این مقام را از خواندن نماز و گرفتن روزه و صدقه به دست نیاوردند.» عرض کردند: ای رسول خدا! پس به چه چیز به این مقام رسیدند؟ پیامبر فرمود: «بالسّخاء و التّصیحۃ للمسلمین؛ به وسیله جود و بخشش و خیرخواهی مسلمانان.»

از کدام ملیت و در کجا زندگی می کنند؟

با توجه به روایات گذشته، ابدال نه از طایفه و ملیت خاصی هستند و نه از شهر و دیار بخصوصی. بلکه ممکن است یک یا چند نفر از ابدال از یک شهر و یک طایفه بخصوصی باشند و نیز ممکن است هر یک از یک منطقه و شهری باشند. به ویژه اگر ابدال را بر یاران امام زمان علیه السلام منطبق کنیم که بدون شک، در شهرهای مختلف زندگی می کنند؛ مگر بر نقل فخرالدین طریحی در مجمع البحرین که چهل نفر از ابدال را از اهل شام و بقیه را از دیگر شهرها می داند. وی آورده است: «الأبدال قوم یقیم الله بهم الأرض و هم سبعون، أربعون بالشّام و ثلاثون بغيرها؛ ابدال قومی هستند که خداوند به برکت آنها زمین را به پا می دارد و عددشان هفتاد نفر است، چهل نفر در شام و سی نفر در سایر شهرها هستند...» ناگفته نماند که به طور قطع نمی توان گفت که جایگاه این افراد و نحوه تماس آنان با مردم، کجا و چگونه خواهد بود.

آیا می توان جزو ابدال بود؟

با عنایت به برخی از احادیث، که ابدال در همه دورانها و زمانها و مکانها وجود دارند، بدون شک و شبهه ای می توان گفت هر کس با داشتن خصوصیات و ویژگی های یاد شده می تواند از ابدال باشد؛ چراکه روی هیچ ملّیت خاصّی تکیه نشده است. همان گونه که پیامبر صلی الله علیه و آله مردم را به این نکته توجه داد که هرگز اینان به وسیله نماز و روزه و زکات به این مقام نرسیده اند بلکه به وسیله جود و سخا و خیرخواهی مسلمانان بوده است. و همچنین در پاسخ برخی که عرض کردند: یا رسول الله! ما را بر اعمال و کردار اینان راهنمایی کن. فرمود: «با گذشت کردن از کسانی که در حقشان ظلم کرده اند و نیز احسان در برابر بدی، مواسات در آنچه که خداوند به آنها داده است...» پس با داشتن چنین صفاتی می توان جزو «ابدال» شد، اگرچه خود او هم به چنین مسئله ای توجه نداشته باشد. البته این، بدین معنی نیست که هر کس چنین ادعایی کرد، باید از او پذیرفت!

پاورقی

- ۱ - ۳. سفینه البحار، ج ۱، ص ۶۴.
۴. مجمع البحرين، ص ۴۲۵، مادّه «بدل».
۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۵۳.
۶. سفینه البحار، ج ۱، ص ۶۴.
۷. مفاتیح الجنان، ص ۲۶۴.
۸. مسند احمد، ج ۵، ص ۳۲۲.
۹. المعجم الكبير، ج ۱۰، ص ۲۲۴.
۱۰. سفینه البحار، ج ۱، ص ۲۸.
۱۱. مجمع البحرين، ص ۴۲۵.
۱۲. فردوس الأخبار، ج ۱، ص ۱۱۹.
۱۳. المعجم الكبير، ج ۱۰، ص ۲۲۴.
۱۴. فردوس الأخبار، ج ۲، ص ۸۴.
۱۵. حلیة الأولیاء، ج ۱، ص ۸.
۱۶. المعجم الكبير، ج ۱۰، ص ۲۲۴.
۱۷. مجمع البحرين، ص ۴۲۵.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم
 جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)
 با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده ولی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۹۰ IR
۰۶۰۹-۵۳ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

